

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณทักษพล คุณจริยา เจียมวิจิตร
๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๖

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณทักษพล คุณจริยา เจียมวิจิตร
๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๖

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

www.dhammadhome.com

เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์
ประธานมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจากคุณทักษพล คุณจริยา
และคุณศิริพล เจียมวิจิตร เพื่อไปสนทนาธรรม ณ บ้านริมสนามกอล์ฟเดอะรอยัล
เจมส์ ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

เมื่อเดินทางไปถึง ข้าพเจ้าก็ได้พบกับ
ท่านเจ้าของบ้านคือคุณจริยา (คุณต๋อย) ซึ่ง
ทราบว่า ท่านเป็นอดีตรองเลขาธิการ คณะ
กรรมการกฤษฎีกา ปัจจุบันท่านเกษียณอายุ
ราชการแล้ว แต่ยังได้รับการโปรดเกล้าฯ เป็น
กรรมการกฤษฎีกา ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นมา
ทั้งท่านยังเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยบูรพา
อีกด้วย ข้าพเจ้าพบท่านขณะกำลังกราบเรียน
เชิญท่านอาจารย์ปลูกต้นไม้สองดวง ไว้เป็นที่
ระลึกภายในบริเวณบ้านที่มีบรรยากาศเหมือน
รีสอร์ท บนเนื้อที่กว่า ๓ ไร่ ทอดยาวริมสนาม

กอล์ฟเดอะรอยัลเจมส์ ร่วมรื้อฟื้นด้วยพรรณไม้ และดอกไม้ นานาชนิด ซึ่งเป็นความชื่นชอบโปรดปรานของท่านเจ้าของบ้าน คุณจริยาได้กล่าวว่า ที่ท่านกราบเรียนให้ท่านอาจารย์ปลุกต้นโศกพวงเป็นที่ระลึกนี้ เพราะเหตุว่าเพื่อเป็นต้นสำรองเผื่อไว้ในกรณีที่อาจจะเกิดน้ำท่วมตายเพราะเมื่อคราวมหาอุทกภัยใหญ่ปลายปี ๒๕๕๔ นั้น บ้านหลังนี้ถูกน้ำท่วมอยู่นาน

ประการสำคัญที่สุด คือความสนใจในการศึกษาพระธรรมคำสอนของพระอรหันต

สัมภาษณ์พุทธเจ้า ซึ่งเมื่อพบท่าน ข้าพเจ้าจึง
จำได้ว่าเคยเห็นท่าน เมื่อครั้งที่ท่านอาจารย์
ได้รับเชิญเพื่อไปสนทนาธรรม ที่ทำเนียบ
รัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช
๒๕๕๖

"...ชนเหล่าใดดำเนินไปตามมรรคา ที่พระตถาคตเจ้าทรงประกาศแล้ว ส้ารวมใน
ศีลสังวร ที่พระตถาคตเจ้าผู้มีจักขุ เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระอาทิตย์ ทรงแสงแล้ว
คุ่มครองอินทรีย์ มีสติทุกเมื่อ ไม่ชุ่มด้วยกิเลส ตัดอนุสัยทั้งปวงอันเล่นไปตามกระแสน
บ่วงมาร ชนเหล่านั้นแล บรรลุความสิ้นอาสวะถึงฝั่ง คือ นิพพานในโลกแล้ว..."

พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อฏฐกนิบาต เล่ม ๔ หน้าที่ ๔๕๔

"...ขณะ ย่ำล่องเลยท่านทั้งหลายไปเสีย เพราะบุคคลที่ปล่อยเวลาให้ล่องไป พวกกัน
ยัดเยียดในนรก ก็ย่อมเศร้าโศก หากเขาจะไม่สำเร็จอริยมรรค อันเป็นธรรมตรงต่อ
สัทธรรมในโลกนี้ได้ เขาผู้มีประโยชน์อันล่องเสียแล้ว จักเดือดร้อนสิ้นกาลนาน..."

พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อฏฐกนิบาต เล่ม ๔ หน้าที่ ๔๕๔

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความการสนทนาในวันนั้น มาฝากให้ทุก ๆ ท่านได้พิจารณา ซึ่งท่านที่มาฟังการสนทนาธรรมในวันนั้น โดยมากเป็นผู้ใหม่ ท่านอาจารย์จึงถือฤกษ์อย่างยิง เพื่อให้ทุกท่านที่มาได้มีความเข้าใจเริ่มต้นที่ถูกต้องในการศึกษาพระธรรม ทั้งมีผู้สนใจสอบถามปัญหาหลายท่าน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ร่วมฟังเป็นอันมาก ที่เป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งแก่ข้าพเจ้าคือประโยคที่พรหมมณีนันทะท่านหนึ่ง กราบทูลพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า "...ข้าพระองค์ ปรารถนาอย่างยิ่ง ที่จะได้ฟัง "คำ" ของพระองค์..." บัดนี้ ประโยคนี้ จักเป็นอีกประโยคหนึ่ง ที่สถิตในใจของข้าพเจ้าไปตราบนานกาลนาน "...ข้าพระองค์ ปรารถนาอย่างยิ่ง ที่จะได้ฟัง "คำ" ของพระองค์..."

อะระหังสัมมา สัมพุทธโธ ภาคะวา
สวากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม
สุปะฏิปันโน ภาคะวโต สวากะสังโฆ

พุทัง ภาคะวันตัง อภิวา เทมิ
ธัมมัง นะมัสสามิ
สังฆัง นะมามิ

ท่านอาจารย์ :

วันนี้ ก็เป็นวันหนึ่ง ซึ่งเป็นวันพิเศษนะคะ เพราะเหตุว่า เราได้บูชาพระรัตนตรัย ด้วยการกราบไหว้ ด้วยดอกไม้ ฐูปเทียน และทุกวันก็เป็นอย่างนี้ แต่วันนี้ ด้วยการฟัง พระธรรม ที่พระผู้มีพระภาคฯ ทรงแสดง เพื่อ "ความ เข้าใจ" ค่ะ

ทั้งหมดนี้ ตั้งแต่ "คำแรก" "ธรรมะ" เราได้ยินคำว่า พระ พุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วเรารู้จักพระพุทฺธ ที่เราเพิ่ง จะบูชา ด้วยการกราบไหว้

...ตอนนี้ ก็เป็นการบูชา "พระธรรม" ที่พระผู้มีพระภาคฯ ได้ทรงแสดง สิ่งทีพระองค์ทรงตรัสรู้ เพื่อให้เรา "รู้ตาม" แต่ต้องคิด พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า กับ เรา การที่จะรู้ ตาม "คำ" ที่พระองค์ทรงแสดง ต้องเป็นสิ่งที่ "ยาก" และ "ละเอียด ลึกซึ้ง" มิฉะนั้น ก็จะเป็นคำอื่น ๆ ที่เราเคย ได้ยินมาแล้ว พอได้ยิน "คนอื่น" พูด "คำอื่น" เราเข้าใจ แต่พอเป็น "คำของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า" แต่ละคำ ต้องละเอียด แล้วก็บูชาพระรัตนตรัย ด้วยการ "ฟังพระธรรม" เพื่อเข้าใจ...

...เพราะฉะนั้น แต่ละคำ เป็นคำที่ลึกซึ้งมาก เช่น พระ
พุทธรัตนะ เป็นรัตนะที่สูงยิ่ง เพราะเหตุว่า เป็นพระ
ปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และ พระมหากรุณาคุณ ซึ่ง
ไม่มีใครเปรียบปาน ไม่ว่าปัญญาของใคร ในโลก เทวดา
เทวโลก รูปพรหมภูมิ อรูปพรหมภูมิ ไม่ว่าปัญญาระดับ
ไหนทั้งสิ้น จะไม่เทียบเท่าหรือเสมอกับ พระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเลย...

...เพราะฉะนั้น การฟังพระธรรม ต้องเป็นการฟังด้วยความเคารพในพระปัญญา ในความลึกซึ้งของพระธรรมที่ทรงแสดง แต่ละคำ แต่ละคำ แม้แต่คำว่า "พระธรรมรัตนะ" ก็ต้องรู้จัก แม้แต่คำว่า "ธรรมะ" แล้วก็ "รัตนะ" ธรรมะ หมายความว่า สิ่งที่มีจริง ทุกอย่างที่มีจริง ภาษาบาลี ภาษามคธี ใช้คำว่า "ธรรมะ" "เดี๋ยวนี้" สิ่งที่เราทราบดีจริงทั้งนั้น "เห็น" ก็จริง , "ได้ยิน" ก็จริง , "คิด" ก็จริง, ทุกอย่าง เป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็น หรือแม้แต่ "เสียง" ก็เป็นจริง ทั้งหมดเป็นธรรมะ ซึ่งเราไม่เคยรู้เลยว่า เป็นสิ่งที่ต้องมีปัจจัย จึงเกิดได้ ไม่ใช่เกิดมาได้ลอย ๆ หรือว่า ใครอยากจะทำให้เกิดก็เกิด เป็นไปไม่ได้เลย แต่ต้องเป็นการที่ต้องมีปัจจัยเฉพาะ "สิ่งนั้น" ที่จะเกิดขึ้น "เป็นอย่างนั้น" ไม่ "เป็นอย่างอื่น"

เพราะฉะนั้น "ขณะนี้" เป็นธรรมะที่เกิดแล้ว ปรากฏแล้ว แต่ "ไม่เคยรู้ความจริง" ของธรรมะ แต่ละหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้น หลากหลายมาก เป็นสิ่งต่าง ๆ ที่มีรูปร่างลักษณะต่าง ๆ แม้แต่ "เสียง" ก็มีเสียงต่ำ เสียงสูง ทำให้เราสามารถที่จะค่อย ๆ จำ และ รู้ว่า แต่ละเสียงนั้น มีความหมายว่าอะไร?

...แม้แต่ "ความจำ" ก็เกิดแล้ว "ไม่มีใครไปทำ" ทุกอย่างเกิด โดยที่ว่า ไม่เคยรู้มาก่อนเลย จนกว่าจะได้ "ฟังพระธรรม" เพราะฉะนั้น ธรรมะ ถ้าจะให้เข้าใจที่ไม่ลืม ก็คือว่า เข้าใจถูกต้อง ว่าหมายความว่า ถึง สิ่งที่มีจริงทุกอย่าง พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ สิ่งที่มีจริง ๆ ตามความเป็นจริงของสิ่งนั้น ทั้งหมด ไม่เว้นเลย และทรงแสดงความจริงให้รู้ว่า ถ้าใช้คำว่า "ธรรมะ" ต้องไม่ใช่อื่น นอกจากสิ่งนั้นสิ่งเดียว ที่มี "ลักษณะ" อย่างนั้น เป็นอย่างนั้น เช่น "เสียง" มีจริง ๆ เป็น "เสียง" เสียงเป็นอื่น ไม่ได้เลย...

..."กลืน" ก็มีจริง ๆ เป็นอื่นไม่ได้ นอกจากเป็น "กลืน" เพราะฉะนั้น ทุกอย่าง เป็นธรรมชาติ ซึ่งไม่มีเจ้าของ เพราะเหตุว่า ไม่มีใครไปทำให้เกิดขึ้น และ เกิดแล้ว ก็ดับไป เร็วมาก จนไม่รู้ถึงการดับ เพราะฉะนั้น ขณะนี้เอง กำลังอยู่ตรงนี้ เหมือนมีทุกสิ่งทุกอย่างปรากฏ ใครรู้? ว่าเป็นสิ่งที่มีจริง ที่เกิดแล้วดับ...

...กว่าจะรู้ ก็ต้อง "ค่อย ๆ ฟัง" และ "มีความมั่นคง" ในพระปัญญาคุณ ซึ่งค่อย ๆ แสดงความละเอียดของธรรมะใน ๔๕ พรรษา ให้ "คนที่ได้ฟัง" เกิดความเข้าใจขึ้น "ทีละเล็ก ทีละน้อย" จน "รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า" เพราะได้

เห็นพระปัญญาคุณ ในขณะนี้ "เริ่มเห็น" ไหม? แต่ก่อน
ไม่เคยรู้เลยว่า ทุกอย่างที่มีจริงเดี๋ยวนี้ พระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าทรงตรัสรู้ และทรงแสดงความจริง ตั้งแต่หลังจากที่
ทรงตรัสรู้ใหม่ ๆ จนกระทั่ง ใกล้ที่จะปรินิพพาน ๔๕
พรรษา เป็น "คำ" ที่ไม่มีโอกาสจะได้ฟังจากคนอื่นเลย ถึง
วาจาสำเร็จจะ ความจริงของสิ่งที่มีจริง "ทุกคำ"...

...เพราะฉะนั้น การศึกษาธรรมะ ต้องละเอียด เพื่อ
"เข้าใจ" เท่านั้น เพราะเหตุว่า แม้ "เข้าใจ" ก็มีจริง "ความ
ไม่เข้าใจ" ก็มีจริง อะไรจะดีกว่ากัน? เข้าใจ กับ ไม่เข้าใจ
เข้าใจความจริง ต้องดีกว่า ไม่รู้ความจริง และ (เมื่อ) ไม่
เข้าใจความจริง ก็จะหลง เพราะเหตุว่า ไม่รู้ว่า ความจริง
คืออะไร...

...ด้วยเหตุนี้ แต่ละคำ "ทีละคำ" เช่น ขณะนี้ ไม่มีอะไร
นอกจากธรรมะ จริงหรือเปล่า? แค่นี้ละ ฟังธรรมะ ก็ต้อง
คิด ไตร่ตรอง "ขณะนี้" ทุกอย่างที่มีจริง ๆ เกิดแล้ว จึง
ปรากฏว่า มีจริง ๆ แล้วก็ ไม่มีใครสามารถไปทำให้เกิด
ด้วย เกิดเพราะปัจจัย แต่ละคนขณะนี้ "คิด" ไม่เหมือนกัน
"ความคิด" ของแต่ละคน แลกเปลี่ยนกันไม่ได้เลย
เพราะฉะนั้น ปัจจัย คือ สิ่งที่ได้ผ่านมาแล้วในชีวิต การ
จำเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ก็ทำให้เกิดความคิดถึง สิ่งที่เคย
เห็นบ้าง ได้ยินบ้าง แล้วก็จำไว้ เป็นเรื่องราวต่าง ๆ ยากที่
จะรู้ได้ว่า ขณะนั้น ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของใคร และ ไม่ใช่
ใคร แต่ "มี" ตามเหตุ ตามปัจจัย...

...กว่าจะรู้ความจริงอย่างนี้ ก็ต้องอาศัยการฟังบ่อย ๆ และ เห็นประโยชน์ว่า ทำไมต้องรู้อย่างนี้? "เป็นเรา" ไม่ดีกว่าหรือ? แต่ "เป็นเรา" มีอะไรดีบ้าง? เดี่ยวสุข เดี่ยวทุกข์ เดี่ยวคิด เรื่องที่ทำให้ไม่สบายใจ ก็ยังคิด บังคับบัญชาไม่ได้ แต่ว่า ถ้ารู้ตามความเป็นจริงว่า แม้ "คิด" ก็ เป็นสิ่งที่มีจริง เกิดขึ้น ตามที่ได้ยิน ได้ฟัง หรือว่า ตามที่ได้สะสมมา ชั่วคราว แล้วก็หมดไป ตอนหลับสนิท ไม่มีใครคิดอะไร ใช่มั้ย? หลับสนิท อะไรก็ไม่ปรากฏเลย บ้านทั้งหลังก็ไม่ปรากฏ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง โลกทั้งโลก ไม่เหลือเลย ในเวลาที่ไม่คิด เพราะหลับสนิท แต่ก็จะเป็น อย่างนั้นตลอดเวลาไม่ได้ เพราะเหตุว่า เกิดมาแล้ว ต้องเห็น เมื่อมีตา ต้องได้ยิน เมื่อมีหู ต้องได้กลิ่น เมื่อมีจมูก ต้องรู้รสต่าง ๆ ขณะที่รสปราภว แล้วก็ต้องมีการกระทบ สิ่งที่ยืนบ้าง ร้อนบ้าง ขณะนี้ ทางกาย เราบอกได้ใช่มั้ย? เดี่ยวนี้ อากาศดี หรือว่าร้อน รู้ทางกายตลอดเวลา แต่เกิดขึ้นมาได้ยังไง? แม้เย็น แม้ร้อน แม้แต่ความรู้สึกว่าร้อน ก็บังคับบัญชาไม่ได้ เป็นไปตามปัจจัย...

...ทุกวัน เป็นอย่างนี้ เปื่อไหม? ดีไหม? ต้องเป็นอย่างนี้
 จะไม่เป็นอย่างนี้ ไม่ได้เลย มีใครที่จะพ้นจากความเป็น
 อย่างนี้บ้าง? ไม่มี!! แม้เดี๋ยวนี้ ก็เห็น แม้เดี๋ยวนี้ ก็ได้ยิน
 แม้เดี๋ยวนี้ ก็คิดนึก แสดงว่า ทุกอย่างเป็นสิ่งที่มีจริง ที่
 พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง โดยละเอียด
 ยิ่ง ตั้งแต่ขณะเกิด เกิดแล้วก็เห็นบ้าง ได้ยินบ้าง คิดนึก
 บ้าง ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะตาย แล้วก็ลืมเรื่องทั้งหมด ที่
 เกิดขึ้นในชาตินี้ เหมือนชาติก่อน เราอยู่ที่ไหน? ทำ
 อะไร? ก็เหมือนชาตินี้ กำลังเป็นอย่างนี้ เพราะอีกไม่นาน
 ขณะนี้ ก็เป็นชาติก่อนแล้ว แต่ว่า ขณะนี้ トラบใดที่ยังไม่
 เป็นชาติก่อน เป็นชาตินี้ ก็จำสิ่งที่มีในขณะนี้...

...แต่พอถึงจากโลกนี้ไปแล้ว ไม่มีใครจำได้เลย พิสูจน์ได้
 ง่ายมาก ชาติก่อนต้องมี ไม่อย่างนั้น ชาตินี้ไม่มี เหมือน
 เมื่อวานนี้มี วันนี้จึงมี เพราะเหตุว่า เป็นธรรมชาติที่ไม่มีใคร
 สามารถที่จะไปเปลี่ยนแปลง นิยาม ความแน่นอน ที่ต้อง
 เป็นอย่างนี้ ไม่เป็นอย่างอื่น...

...เมื่อวานนี้ ใครจำอะไรได้บ้าง? เห็นตั้งเยอะ ได้ยินก็มาก คิดก็มากมาย ใครจำอะไรได้บ้าง? ผ่านไปแล้ว หหมดไป แล้ว ทุกวัน ก็เป็นอย่างนี้ เพียงแต่เกิด มีให้เห็น แล้วก็ หหมดไป เกิดให้ได้ยิน แล้วก็หหมดไป แต่ว่า ตามความเป็นจริง ถ้าเข้าใจ โดยการที่ปัญญา สามารถรู้จริง ๆ ว่า สิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตาม ที่เกิด สิ่งนั้นดับ เร็วมาก แต่ว่า เกิดสืบต่อ จนเหมือนไม่ดับเลย เตี้ยวนีเเอง กำลังเป็นอย่างนี้!!!

เห็น แล้วก็ ได้ยิน แล้วก็เห็น แล้วก็ได้ยิน แล้วก็คิดนึก เกิดดับ สืบต่อ เพราะเหตุว่า ถ้าไม่ดับ เช่น เสียง ถ้าไม่ดับ ต้องมีเสียงอยู่ตลอด แต่ก็ปรากฏว่า เกิดแล้ว ก็หหมดไป "คิด" ต้องมีคิด สิ่งนั้น คำนั้น ไม่ใช่คำอื่น อยู่ตลอด ถ้าไม่ดับ แต่ว่า คิด เพราะเกิดขึ้น "คิด" แล้วก็หหมดไป ที่ใช้คำว่า "ดับ" ก็คือว่า ไม่กลับมาอีกเลย นี่คือ ความจริง

...เพราะฉะนั้น การที่จะได้ฟังพระธรรม คือผู้ที่เห็นประโยชน์ของการรู้ความจริง ซึ่งไม่สามารถที่จะรู้ได้ด้วยตัวเอง ต้องอาศัยการฟัง ไตร่ตรอง ค่อย ๆ เข้าใจขึ้น เพราะเหตุว่า เป็นคำที่พระผู้มีพระภาคฯ ทรงแสดง ไม่ใช่คนอื่น!! ยากไหม? หรือว่า ให้พระองค์แสดงค่าง่ายๆ เหมือนคนอื่น? แต่ว่า ที่ต่างกับคนอื่น เพราะว่า แต่ละคำ "ลึกซึ้ง" แม้แต่คำที่เราเคยได้ยิน คำว่า "อริยสัจจะ" สัจจะ คือ ความจริงที่ประเสริฐ ทุกคนจำหัวข้อ มี ๔ อย่าง อะไรบ้าง (แต่) เดียวนี้ เป็นอะไร? เป็นสัจจะไหน? ก็ไม่รู้เลย!!...

...เพราะฉะนั้น การศึกษาธรรมะ ศึกษา เพื่อรู้จัก พระ
ปัญญาคุณ ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบริสุทธิคุณ
เพราะ ทรงบำเพ็ญพระบารมี ไม่ใช่เพื่อพระองค์เท่านั้นที่
จะรู้ความจริง แต่เพื่อที่จะได้ประกอบด้วยพระญาณ ที่
สามารถที่จะอนุเคราะห์ช่วยเหลือบุคคลอื่น จากความไม่
รู้ ให้เป็นความรู้ ความเข้าใจ เหมือนอย่างชาติก่อน ๆ
ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก่อนตรัสรู้ ก็ไม่ได้เป็นพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ก็มีชีวิตอย่างนี้แหละ!!...

...แต่ได้เห็นประโยชน์ เพราะฉะนั้น ก็ได้ฟังพระธรรม จาก
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ก่อน ๆ แล้วก็รู้คุณค่า ของการ
ที่จะได้รู้ความจริง ก็บำเพ็ญความดี เพราะเหตุว่าเพียงแต่
เข้าใจ (ธรรม) อย่างเดียว ก็เลสที่สะสมมามากไม่พอที่จะ
ทำให้รู้ความจริงของสิ่งที่ปรากฏ จนกว่าจะได้มีโอกาสได้
เข้าใจ สิ่งที่กำลังปรากฏ การฟังพระธรรม ก็คือ ฟังให้
เข้าใจสิ่งที่มีจริงเดี๋ยวนี้ที่กำลังปรากฏ!! ให้ตรงตามความ
เป็นจริง...

...และ รู้ว่า คำนั้น เป็นคำที่มาจากคนที่ ผู้ที่เป็นพระ
 อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบำเพ็ญพระบารมี นาน
 มาก เพื่อที่จะให้เรา ได้ยิน ได้ฟัง แต่ละคำ แต่ละคำ จริงๆ
 เช่น คำว่า "ธรรมะ" ถ้าไม่ศึกษา ก็คิดกันไปต่าง ๆ นานา
 กุศลธรรม อกุศลธรรม ยุติธรรม อยุติธรรม ก็พูดกัน แต่
 ว่า ธรรมะ คือ อะไร? ต้องตั้งต้น ในขณะนี้ คือ สิ่งที่มีจริง
 เดียวนี้ "เห็น" มีจริง ๆ ไม่ใช่เราเลย ถ้าตาบอด ไม่มีทางที่
 จะเห็นได้เลย ถ้าตาดี แต่หลับสนิท ไม่มีอะไรที่จะกระทบ
 ตา ซึ่งขณะเมื่อกระทบแล้ว เป็นปัจจัยให้ "ธาตุรู้" เกิดขึ้น
 เดียวนี้เอง กำลังเห็น...

...นี่คือ การที่กว่าจะเข้าใจว่า "ธรรมะ" ก็คือ ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ สิ่งหนึ่ง สิ่งใด ที่ยั่งยืน เป็น "แต่ละหนึ่ง" ซึ่งเกิดแล้วก็ดับ สืบต่อ อย่างเร็วมาก กว่าที่รู้อย่างนี้ ก็ต้องอาศัย การเข้าใจ "คำแรก" คือคำว่า "ธรรมะ" สิ่งที่มีจริง พิสูจน์ได้เลย ทุกคำ ในพระไตรปิฎก เป็นเรื่องของเห็น "เห็น" มีจริง เป็นเรื่องของได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส คิดนึก ดี-ชั่ว สุข-ทุกข์ ต่าง ๆ ก็คือ มีจริงทั้งนั้น ในชีวิตประจำวัน แต่...หลงเข้าใจผิด "ว่าเป็นเรา"

...เพราะฉะนั้น ทุกอย่าง ถ้าได้เข้าใจถูกต้อง ก็จะมีรู้ว่ ก่อนที่จะได้ฟังพระธรรม "มิตฺตนิท" แม้สิ่งที่มีทุกวัน ก็ไม่รู้ตามความเป็นจริง แต่เมื่อฟังแล้ว ก็เข้าใจ แล้วก็อบรมความเข้าใจ ให้เข้าใจเพิ่มขึ้นจนกว่าจะถึงจิตขณะสุดท้าย คือ จิตที่ทำงาน พ้นสภาพความเป็นบุคคลนี้ แล้วก็ไม่มีกลับ มีปัจจัย ที่จะทำให้เกิดอีกเลย ได้ ก็คือ ปรินิพพาน อีกนานไหม?...

...คิดว่า ใครเป็นพระอรหันต์บ้างคะ? คิดได้ แต่ไม่ถูก เพราะไม่รู้ ว่า อรหันต์ รู้อะไร? ผู้ที่เป็นพระอรหันต์ ใช้คำนี้ คือ ผู้ที่ดับกิเลสได้ "เพราะรู้" ทั้ง ๆ ที่ "ไม่รู้" จะไปเป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร? เพราะฉะนั้น ใครที่คิดว่าใครเป็นพระอรหันต์ นะ "คิดเอง" ยังไม่รู้เลยว่า เดียวนี้ บอกสิว่า คืออะไร? แต่ละหนึ่ง แต่ละหนึ่ง...

...โกรธ เป็นธรรมะหรือเปล่า? เป็นแน่นอน มีจริง ๆ อะไรก็ตาม ที่มีจริง ๆ เกิดขึ้น ให้รู้ว่ามีจริง สิ่งนั้น ก็เป็นธรรมะ คือ สิ่งที่มีจริง เพราะฉะนั้น ถ้าเราไม่ใช้คำว่า "ธรรมะ" เรา

ก็ใช้คำว่า "สิ่งที่มีจริง" ก็ได้ เดี่ยวนี้ กำลังมีสิ่งที่ปรากฏว่า
มีจริง ๆ ทุกขณะ เพราะฉะนั้น ก็เป็นธรรมะทุกขณะ เป็น
สิ่งที่มีจริง นั่นเอง!!...

...การสนทนาธรรม จะมีประโยชน์ด้วย เพราะเหตุว่า ฟัง
แล้ว อาจจะมีข้อสงสัย ก็สนทนากัน เพื่อที่จะได้เข้าใจขึ้น
ทุกคำถาม...

ท่านผู้ถาม :

เรื่องสมาธิ คือ ทุกคนที่ชอบไปตามวัด ไปนั่งสมาธิ จิตกับสมาธิ นี่ อันเดียวกัน ไหมคะ? ไปนั่งกัน ไปทำให้เป็นสมาธิ มีคนที่ไปตามวัด ไปนั่งสมาธิ อะไรประมาณนี้คะ

ท่านอาจารย์ :

ทั้งหมด ไม่เหมือนในครั้งพุทธกาล ในครั้งพุทธกาล ไปทำไมคะ? ที่วัดวาอาราม เช่น พระเชตวัน ไป...เพื่อฟังพระธรรม ไป...เพื่อให้รู้ ให้เข้าใจ สิ่งที่มีจริง ในพระสูตร มีข้อความที่พราหมณ์ผู้หนึ่ง ท่านกล่าวว่า...ข้าพระองค์ปรารถนาอย่างยิ่ง ที่จะได้ฟัง "คำ" ของพระองค์...เราเป็นอย่างนั้นหรือเปล่าคะ? "ข้าพระองค์ ปรารถนา" ไม่ใช่ธรรมดานะคะ (ปรารถนา) "อย่างยิ่ง" ที่จะได้ฟัง "คำ" ของพระองค์ แสดงว่า "คำ" ของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า มีค่า ให้ไป "ทำสมาธิ" หรือเปล่า? เวลาไปวัด หรือว่า ในอดีต เวลาไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ให้ทำสมาธิหรือเปล่า? ไม่มีคะ ไปฟังธรรมกัน ไม่ใช่หรือ? เพื่ออะไร? ก็เพื่อ "เข้าใจ"

...เรา "คิดเองไม่ได้เลยสักอย่าง" ถ้าไม่ศึกษาพระธรรม จะไม่รู้เลยว่า เราฟังพระธรรมหรือเปล่า? หรือว่า เราฟังใคร? ที่ไม่ทำให้เราเข้าใจอย่างละเอียดยิ่ง อย่างถ่องแท้ อย่างปฏิเสธไม่ได้เลย เพราะฉะนั้น การฟังธรรมะ จึงสามารถที่จะรู้ว่า "กำลังฟัง วาจาจริง" หรือว่า "ฟังเรื่อง ที่ไม่มี ในขณะนี้" แต่อยาก จะให้เป็นอย่างนั้น อย่างนี้ แต่ ไม่มีความเข้าใจ ในสิ่งที่กำลังมี ขณะนี้!!!!...

...คำใด ๆ ก็ตาม ที่ไม่ทำให้เข้าใจ สิ่งที่มี "คำนั้น" ไม่ใช่คำ
ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า!! เป็นคำของคนอื่น แล้วคน
อื่นนะ เป็นใคร? แล้วไปเชื่อใคร? เขาไม่ได้ให้ความรู้
ความเข้าใจอะไรเลย เขาบอกให้ทำก็ทำ เขาเป็นใคร? เรา
เป็นใคร? เขาบอกให้ยืน จะยืนไหม? เขาบอกให้เดิน จะ
เดินไหม? ไม่มีเหตุผลอะไรทั้งสิ้น เพราะไม่เข้าใจ!!!
เพราะฉะนั้น จึงสามารถที่ เมื่อฟังพระธรรมเข้าใจแล้ว ก็รู้
ว่า คำไหน เป็นคำจริง คำไหน เป็นของพระอรหันตสัมมา
สัมพุทธเจ้า!!!...

...ดูกรจุนทะ ตถาคตตรัสรู้ อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ
ณ ราตรีใด ปรินิพพานด้วยอนุปาทิสเสนิพพานธาตุ ณ
ราตรีใด ในระหว่างนี้ ตถาคตภาสิตกล่าวชี้แจงคำใด
ไว้ คำนั้นทั้งหมดเป็นคำแท้จริงอย่างเดียว ไม่เป็น
อย่างอื่น เพราะฉะนั้น จึงชื่อว่า ตถาคต เพราะเหตุที่
พระชินพุทธเจ้าตรัสแต่คำจริง ทรงประกาศธรรมที่
แท้จริง และ พระดำรัสของพระองค์ก็เป็นคำจริง ฉะนั้น
พระพุทธรูปจึงชื่อว่า ตถาคต...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของ คุณทักษพล คุณจริยา คุณศิริพล เจียมวิจิตร
และ ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่าน ครับ

